

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ius Ecclesiasticum

Wiestner, Jacob

Monachii, 1706

VI. De restitutione spoliati Beneficiô Ecclesiasticô, vel Pensione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62656](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62656)

mulier carnaliter conjungi sine peccato possit, ex eo; quod consanguinitatis aut alterius impedimenti dirimentis excipiendò objecti parata probatio restitutionem moretur, arguere non licet, etiam adulterii objecti paratâ & in continenti oblatâ probatione spoliati conjugis restitutionem impediri. Quare, *c. Literas cit.* decisione non obstante, hęc casu in spoliati favorem & odium spoliantis introducta spoliati confestim & ante omnem aliam cognitionem restituendi necessitas urgebit, ut cum *cc. cit.* & aliis Interpp. docent Covarruvias *p. 2. de Sponsal. cap. 7. §. 75. à n. 9.* Menoch. *Recup. remed. 2. n. 114. & à n. 139. cit. Sanchez Lib. 10. disp. 12. n. 22.*

Neque hanc necessitatem minuit Regula *l. de Dolo cit.* quia ista possessionis adipiscendæ duntaxat, non etiam recuperandæ Interdictò & ex spolio agentibus obstat, quò minus sine cunctatione, & ante omnem aliam contentionem, restituantur, juxta dicta *n. 3.*

806. Septimus est, quò marito, uxorem recedentem repenti, ista excipiendò obicit magnam sævitiam, vel odium capitale, indèque sibi imminens grave periculum. Quò casu maritus quidem tanquam spoliatus restituitur: at non antè, quàm is de malo aliquo, uxori non inferendo, per pignora, aut fidejussorem, & aliquando per solum juramentum præstiterit cautionem. Si etiam sic mulieris incolunitati non satis consultum, & à viri nimia sævitia, odiòve in furorem abeunte, grave aliquod, præsertim irreparabile, damnum timendum rationabiliter existimaretur, illa apud parentes vel cognatos aut in Monasterio, aliòve loco tuto collocanda esset, donec viri sævitia emendetur, *cit. c. Ex transmissa & c. Literas, V. Si verò tanta, ubi Panormit. n. 7 & aliis relatis duo Barbozæ, Petrus in Rubric. ff. So-*

luto matr. p. 2. n. 26. Augustin. in 1. cit. num. 8.

Octavus denique est, quò conjux, vel uxor à marito divertit propter aliud grave corporis vel animæ periculū, vel quòd vir ipsam inducat ad idololatriam, hæresim, veneficium, sui prostitutionem, vel aliud flagitium, quod aliâ viâ averti facile non potest. Quò casu, sicut illi recessus, tanquam medium necessarium ad ejusmodi peccatum evitandum, permisus est Jure Naturali & Divinò, juxta illud, *Si oculus tuus scandalizat te &c.* Matth. *cap. 18. v. 9. & can. Idololatria, 28. q. 1. ut aliis DD. relatis, docet Palao Trañ. 28. disp. 3. p. 6. §. 9. n. 3.* sic etiam maritus possessorium recuperandæ intentans non audeatur, antequam hujusmodi periculum cesset, *arg. c. ex Transmissa cit.* Hęc autem cessante, omnino erit restituendus, ut *arg. c. Quasvit 2. de Divortii,* docent *cit. Sanchez disp. 17. n. 13. Pontius Lib. 3. de Matrim. cap. 23. n. 2. & Palao §. cit. n. 4.* Ratio est; quia propter hujusmodi periculum divortium licitum duntaxat est ad tempus, quò id perseverat, hęc ipsò quòd perpetui divortii causa ferè nulla sit præter fornicationem, juxta explicationem textus Matth. *cap. v. 32. tradendam infra Lib. 4. Tit. 8. n. 5. & Tit. 19. n. 96.*

ARTICULUS VI.

De Restitutione Spoliati Beneficiò Ecclesiasticò vel Pensione.

SUMMARIUM.

109. Etiam beneficiò spoliatus restituatur:
110. Non tamen, si ei objectus defectus proprietatis notarius sit.

111. Secundum multos, cum ei Juris
presumptio adversatur,
112. Imò semper titulus est exhibendus,
113. Verius iste semper necessarius non
est,
114. Sive Jus, sive ratio spectetur:
115. Es beneficium sine titulo possideri
potest,
116. Idem non exigitur, cum spoliato
obstat presumpcio Juris:
117. Nisi ista fundat intentionem oppo-
nentis,
118. Aut cum Possessorio Petitorium ca-
muletur.
119. Spoliati restitutioni beneficii renun-
tatio ante,
120. Non post spoliationem, facta ob-
stat.
121. Neque etiam renuntiationi adje-
ctum juramentum;
122. Nisi istò non ante,
123. Sed post spoliationem prestitò, eti-
am actio spoliij sit remissa.
124. Metus non irritat juramentum.
125. Restitutioni obstat renuntiatio post
spoliationem coram iudice:
126. Per procuratorem ante spoliatio-
nem constitutum,
127. Aliquando in favorem tertij facta:
128. Imò quæcunque, quam sponte sa-
ctam, cerò constat.
129. Etiam pensione spoliatus restitui-
tur:
130. Licet possessionem non justificet ti-
tuli exhibitione.

109. **R**egulæ de Spoliatorum restitu-
tione traditæ, sicut in incor-
poralibus aliis, sic in Dignita-
tibus quoque & cæteris Bene-
ficiis Ecclesiasticis est locus. An autem
istorum quasi possessione indebitè de-
jectorum restitutionem objectus proprie-

tatis defectus non moretur, dubitandi
ansam præbent varii, huic præsertim Ru-
bricæ subiecti textus.

Et quidem, si beneficiò spoliato ex-
cipiendò objectus proprietatis defectus
notorius sit; quòd id obtinuerit ab eo,
qui non habet potestatem instituendi; vel;
quòd ille laicus & possessionis beneficii
incapax: quòd hæreticus, ac proinde be-
neficii proprietate & ipsa etiam possessio-
ne privatus: quòd conjugatus, vel bene-
ficii simoniacè, aut aliàs non canonicè
consecutus sit: & horum aliquid, vel ex
ipsiusmet confessione aut sententiâ, quæ
in rem judicatam transit, vel ex legitimis
probationibus in iudicio constet, eum non
restituendum, magnò DD. consensu &
Curiarum stylò receptum est, cum; quòd
notoriò proprietatis defectu, rerum eti-
am corporalium possessione spoliatorum,
restitutionem aliquando impediri, dictum
sit n. 40. tum verò; quòd ejus restitutio-
ne vitiosus in beneficium ingressus apertè
induceretur, contra Reg. 1. in 6. Panor.
in c. In literis 5. n. 28. Covarruvias Pra-
ctic. cap. 23. n. 4. Menoch. Recup. remed.
15. à n. 433. & Flamin. Lib. 13. de Re-
signat. q. 5. à n. 123.

Simili modò, quoties contra spo-
liatum, beneficii sine titulo, vel cum titulo
vitioso obtenti, Juris presumpcio est;
quòd v.g. beneficium cum eo, quò spoliatus
restitui petit, de Jure incompatible ob-
tineat: quòd ætatis vel natalium defectu
laboret, Beronius in c. In literis cit. n. 87.
Selva de Benef. p. 3. q. 5. Menoch. l. cit. n.
466. & apud hunc alii, eum auctoritate
iudiciali non restituendum, docent, ante-
quam suæ possessionis titulum, saltem ap-
parentem seu coloratum, ab eo, qui con-
ferendi potestatem habet, obtentum ex-
hibeat: vel se ab Archidiacono aliòve, cui
competit, missu in ejus possessionem, aut
in hac

in hac diu & pacificè stetit, doceat: quòd DD. *citt.* defumunt ex *c. Ad decimas 2. in 6.* quòd textu decimis spoliato propter aduersantem sibi Juris præsumptionem, antequam de possessionis suæ titulo doceat, restituito denegatur: idèmq; Juris esse in beneficiis, liquere aiunt ex *c. Constitutus 8. de Filiis Presbyt.* & ex *c. Si constitutus 12. de Accusat.* quorum textuum priori ad clerici, capellæ possessione dejecti, restitutionem præter probationem spoliationis exigitur; ut ipsius patrem, capellæ perpetuum Vicarium non fuisse, constet; quòd beneficium obtinere volenti Jus adueretur, *c. Michael 11. de Filiis presbyt.* & c. posteriori Ecclesiã suã spoliatus Sacerdos restitui tum demum jubetur, si de Canonica ejus institutione seu titulo constiterit; quòd ea ad tempus duntaxat commendata, & propter crimen amissa diceretur. Pro ratione reddunt evitacionem vitiosi ingressus in beneficium, ex restitutione, ante tituli exhibitionem factã, imminētis.

¶ 12. Imò non pauci & magni in Jure nominis DD. clericum, recuperandæ Possessorium super beneficio intentantem, generaliter, etiam cum nulla Juris præsumptio ei aduersatur, restituendum negant: nisi justificet, aut saltem coloret titulum suæ possessionis. Rationem reddunt; quòd possessio beneficii admixtam habeat causam proprietatis, & involvat titulum; cum sine Canonica institutione (ejus titulum & proprietatem clerico asserente) nequeat obtineri, *Reg. cit.* Quando autem possessio proprietatis titulum involvit, ut sine isto alicui competere non valeat, possessoriò recuperandæ agenti, hoc ipso; quòd possessio ei probanda sit, etiam hanc constituens titulus saltem coloratus sit probandus, per ea, quæ *arg. c. Ex parte 14.* dicta sunt n. 88. Quam rationem & Opinionem non parùm firmat praxis seu

stylus curiæ Romanæ, ab ejusmodi spoliatis exigentis exhibitionem tituli, quò, vel ejus ex diuturna & pacifica detentione & administratione ortã præsumptione amissã beneficii possessio vel justificetur, vel saltem coloretur. Quòd licet in praxi obtinere inficias non eam, hòc tamen casu, quò recuperandæ possessionis Interdictum super beneficio intentanti præsumptio non obstat,

Juri magis, & rationi etiam satis conformem censeo sententiam Panormit. in *c. In literis cit. n. 23.* & Zabarella in *Clement. Unic. de Causa poss. Opposit. 9.* Laiman. in *c. In literis cit. n. 2.* & aliorum; qui, licet clerico, ad beneficii restitutionem agenti, tituli saltem colorati exhibitionem à judice ad se informandum ex officio imponi posse, concedant; ejus tamen exhibitionem exigi posse, negant ad instantiam spoliatoris, clerico spoliato per exceptionem Canonice institutionis & proprietatis defectum opponentis; quòd id apertè adueretur *c. Accepta 3. pt. 11. c. In literis cit. c. Conquerente 7. b. a. R. v. & Clement. cit.* quorum textuum primitivè spoliatus sine ulla mentione exhibitionis tituli restitui jubetur; aliterò prius de beneficiati spoliati violenta ejectione, quàm de ejus Canonica institutione agendum, discretè asseritur pari modò, sine ulla tituli justificandi, vel etiam colorandi mentione; & hujus ratio redditur; quòd secundum rigorem Juris restituendus etiam sit prædo, qui possessionis iusto titulo vel maxime est destitutus: certum, clericus beneficio spoliatus antè restitui; restitutione autem jam factã, quæ contra eum sunt, proponi jubentur. Postremò, si spoliatus petat, procedendum dicitur in solo Possessorio: quòd non fit, cum titulus probandus est, vel colorandus. Id ipsum suadent ratione; quòd beneficii possessionem habere clericus valeat sine jullo

justo titulo; & id obtinens in dubio justè potius, quàm injustè possidere præsumatur, præsertim cum de Jure clericus omni beneficio non debeat carere, *c. Cum secundum 16. de Præb. & dignit.*

115. Quòd beneficii possessio vel quasi sine titulo Canonico acquiri valeat, *citt.* DD. ostendunt primò ex §. *Patet* post *can. fin. 3. q. 1.* quò Gratianus, cum Papatum indebitè occupantem, quòd careat superiore, qui adiri valeat, illò de juri sine iudicio posse, asseruisset, eos, qui sedes ac beneficia inferiora quoquò modò, etiam indebitè & per violentiam occupant, si non per iudicem, sed violenter ejecti sint, sicut de Civili Jure prædones, ante omnia esse restituendos, ait, luculentò argumentò, sedes seu Prælaturas & beneficia Ecclesiastica, sine titulo possideri, saltem injustè, posse. Secundò; quòd clerici possessionis beneficiorum de Jure sint capaces; ac proinde, si ea etiam sine titulo acquirant, eorum possessionem saltem injustam nanciscantur, & non sint eorum meri detentores; quia tales respectu hujusmodi jurium spiritualium ferè soli laici esse censentur, *c. Ex literis 6. de Transact. & c. In Ecclesia 2. de Institut.* Tertio; quòd etiam rei, cujus acquisitio quoad proprietatem Jure prohibetur, possessio acquiri de Jure possit, *arg. l. 1. §. 4. ff. de Acquir. possess. & l. 1. §. 9. ff. de Vi armata*, dummodo huic, ut spiritualium possessioni à laico obtinendæ, *cc. citt. & arg. c. Causam 7. de Præscript.* Jus non resistat, hunc reddendò incapacem. Imò ex *Reg. 1. cit.* dum beneficium sine titulo licitè obtineri posse, negat, id sine isto saltem illicitè & quoad possessionem, acquiri posse inferatur; ut istà indebitè spoliatus, juxta *c. Ex literis & alia cc. citt.* ante omnia restituatur.

Ex his planè corrui fundamentum ad versa partis, clerico Recuperandæ pos-

sefforium super beneficio intentanti, etiam cum nulla Juris præsumptio ei adversatur, possessionis suæ exhibitò titulò aliòve modò justificandæ, vel saltem colorandæ necessitatem imponentis; cum ista nullò Jure aut solidà ratione fulciatur, ut ait Panormit. *Prælit. q. 4. n. 7.*

Neque adversatur; quòd possessorio Recuperandæ agens super beneficio expressè reservato ante tituli colorationem non restituatur; quia non ista solum, sed ipsa tituli justificatio necessaria est, ut hujusmodi beneficium spoliatus restituatur; quòd reservatio non titulum tantum, sed ipsam quoque possessionem inficiat; ut in eum, cui id ab alio, quàm à Papa collatum est, nec proprietas nec possessio, sed nuda detentio transferatur, propter decretum irritans reservationi annexum; ac proinde ipsam etiam possessionem inficiens & annullans, ut insinuat *c. Si ex eo 45. de Elect. in 6. verbis, Ille effectu careant ea, quæ postmodum subsequuntur, Rota Decis. 3. in novu, Navarrus in c. Accepta 3. Opposit. 10. n. 36. & alii apud Menoch. *citt. Remed. 15. n. 444.**

Quin, inspecto Jure, & Curia praxi 116. seclusà, super beneficii spolio agentem clericum etiam, cum Juris præsumptionem contra se habet, ante omnia restituendum, non obscurè tradi videtur *c. Ex insinuatione 3. de Procurar.* ubi Archidiaconus, cui de Jure communi aliam præbendam cum Archidiaconatu simul habere non licet, *c. Quia nonnulli 3. de Cleric. non resid. c. De multa 28. de Præb. & dignit. & c.* priùs restitutus; & tum deum probare coactus fuit titulum sive Canonicam institutionem; quòd scilicet ad beneficiorum pluralitatem secum fuerit dispensatum, ut cum Glossa in *c. Ex insinuatione cit. V. Probare*, notat Panormit. *l. cit. n. 29. & q. 4. cit. n. 7.*

Neque in contrarium facit *c. Ad de- 117. cimas*

K k

simas cit. quia istius decisio procedit de casu, quò Jus commune non solum, ut *e. Ex insinuatione cit.* adversatur spoliato: sed insuper fundat intentionem spoliatoris opponentis: quò casu restitutionem spoliati, donec suæ possessionis titulum exhibeat, impediri, in *e. In literis cit.* haud ægrè concedit Panormit. n. 29. & notant Laiman n. 3. & Gonzalez n. 13.

¶ 118. Neque magis urgent textus *e. Constitutus* & *e. Si confiterit cit.* Prior, quia eò (ut omittam; quòd, defectum proprietatis notorium fuisse, ex adversariis observet Barbosa *ibi* n. 4.) Petitorio simul & Possessorio iudiciò actum fuisse, constat ex litera, quà clericus se capellam canonicè adeptum, eaque pacificè possessà spoliatum, simul est questus. Casu autem, quò utroq; illo iudiciò simul agitur, tituli quoque discussio restitutioni præmittenda est, ut in *e. Constitutus cit.* notant Laiman, & Gonzalez uterque n. 2. Eadem iudicia cumulata verisimiliter aliqui asserunt textu posteriori. Alii & verisimilius ejus decisionem niti aiunt, ex confessione vel probatione judiciali ortà notorietate criminis, ad Ecclesiæ privationem sufficientis & impediens restitutione, ut in *e. Si confiterit cit.* notat Panorm. n. 8. & Gonzalez in *e. In literis cit.* n. 12. Exhis

¶ 119. Aliud, & non minoris difficultatis, quàm momenti, dubium nascitur, an clerici beneficiò spoliati restitutionem, ante omnia faciendam, impediatur exceptio renuntiationis. Cuiusmodi haud sanè levem præbent geminæ in speciem apertè contrariæ Juris nostri decisiones; eùm, sicut renuntiatione illam non impediri *e. Sollicitudine* 2. sic renuntiationis examen restitutioni præmittendum, perspicuè decisum sit *e. Accepta* 3. Quibus decisionibus ne Alexandri III. de eodem Juris articulo non eundem semper fuisse sensum, ejusque Rescripta antinomix vitiò laborare videantur, *cc. cit.* in speciem sibi adversantes

textus in concordiam reducere, variis expositionibus excogitatis, Interpp. sunt conati. Mihi præ aliis satisfacit distinctio, quæ eos cum Navarro in *e. Accepta cit. Opposit.* 1. à n. 12. conciliant Gonzalez in *e. Sollicitudine* n. 1. & Pirrhing *ad hanc Rub.* n. 54. vel enim clericus super beneficii spolio ad restitutionem agens, eò spoliatus fuit post, vel ante renuntiationem? Si prius, restitutioni præmittenda est cognitio objectæ renuntiationis, *e. Accepta cit.* Si posterius, ante omnem de ista contestationem est restituendus, *e. Sollicitudine cit.*

Ratio prioris est; quia renuntiatio, sponte & in superioris manibus facta, notorium defectum proprietatis beneficii per eam dimissi inducit, *e. Ex transmissa* 3. & *e. In presentia* 6. de Remuneratione cuiusmodi proprietatis defectus ad evitandum vitium ingressum in beneficiò, istò spoliati restitutioni obstat, juxta dicta n. 70.

Ratio posterioris est; quia beneficii renuntiationem, ut defectum proprietatis inducat, & clericum super beneficii spolio agentem repellat, in legitimi superioris, eam admittentis, manibus liberè & sponte factam esse, necesse est; eùm absque superioris autoritate facta invalida, *can. Denique*, 6. q. 3. & *e. Admonet* 4. de Renuntiatione. vi autem metive extorta, si non, ut plurimum opinio est, nulla ipso jure; infirma tamen & obnoxia sit recessioni, *e. Super hoc* 5. Rubric. *cit. c. de autoritate* 3. & *e. Ad audientiam* 4. de lit. qua vi metive causà: eam autem, quam spoliatio præcessit, non factam in manibus legitimi superioris plerumque, & vitiativè fuisse extortam, in dubio semper præsumatur, *e. Sollicitudine cit.* quia, ut rextus habet, *Non est verisimile, quòd sponte juri suo renuntiaverit, qui renuntiatum spoliatus;* eùm beneficium, quod multis fortè impensis & laboribus ad sui sustentationem à clerico quaesitum est. Spontane sine magna causa non facile dimittatur, *e. Super*

Super hoc cit. Ita cum cit. Navarro & aliis DD multis Flaminius Lib. 13. de Resignat. q. 5. à n. 1.

Neque obstat; quòd beneficio renuntians id habere censeatur pro derelicto; itaque amisisse ejus proprietatem, & ipsam etiam possessionem, arg. l. 1. Sc. ff. Pro derelicto, quia hoc de spontanea, non etiam de metu extorta, renuntiatione procedit, juxta c. Sollicitè cit. quod à Rota decisum, idem notat n. 13.

121. Dubium tertio est, an beneficio spoliati restitutioni obstet ejus post spoliationem factæ renuntiationi adjectum juramentum. Cujus resolutio pendet à modo, quòd hoc illi est adjectum; cum juramentò vel renuntiatione solummodo confirmari: vel insuper actioni super spolio renuntiarì possit.

122. Priori enim modò adjectum juramentum restitutioni ante omnia faciendæ non obstat, clarè traditur c. Sollicitè cit. verbis, Contra eum, spoliatum, testes alterius partis de juramento & renuntiatione sponte facta, antequam restitutus fuerit, non admittat. Ratio est; quia hujusmodi juramentum solummodo concernit beneficii proprietatem: non etiam possessionem, quæ repetitur super spolio intentatâ actione: cui proinde &, ad quam ista tendit, spoliati restitutioni, sicut simplex, sic etiam jurata renuntiatione non obstat, ut cum Glossa in c. cit. V. Spoliatum & aliis advertit Gutierrez p. 3. de Juramento, cap. 19. n. 22. Accedit; quòd, sicut renuntiationem, sic & juramentum vi metive extortum ac præstitum esse, præsumptio sit; cum sequatur naturam actûs, cui est adjectum, l. fin. C. de Non numerata pec. cit. Flamin. n. 17. & Gutierrez num. 21.

Posteriori quoque modò præstitum restitutioni non obstat, si juramentum præcessisset ipsam spoliationem; quia ante

hanc præstitum nullum foret; cum perinde, ut actionis Doli aut Furci committendi jurata remissio, invitet ad delinquendum, & bonis moribus adverteatur arg. l. Si unus 27. §. 4. ff. de Pactis: de eoque procedat Reg. Non est 58. in 6. Pannormit. in c. Sollicitè cit. n. 16. ubi Beronius n. 44. cit. Menoch. Remed. 1. n. 289. & Flamin. n. 61.

Si autem actioni super spolio post hoc jam factum cum juramento renuntietur, hoc observandum, & super spolio agentis restitutioni obstare, notat Glossa in Summa, 30. q. 1. casibus, quibus spoliato restituito denegatur, etiam hunc adnumerans; & defendunt cit. Menoch. n. 294. Flamin. n. 53. & Gutierrez n. 21. ex ratione solenni; quòd juramentum hoc bonis moribus non adverteatur, & sine periculo peccati ac tertii præjudicio valeat observari; ut locus sit Regulæ c. Cum contingat 28. de Jurejurando & c. Quamvis 2. de Pactis in 6.

Ne autem huic Resolutioni c. Sollicitè cit. decisio adverteatur, hæc, ut jam dictum, exaudienda est de casu, quòd renuntiatio ei que adjectum juramentum afficit solam beneficii proprietatem: non etiam ejus possessionem.

Neque obstat; quòd, etiam tale juramentum metu præstitum, ex prævia spoliatione præsumatur; quia, cum etiam metu præstitum juramentum irritum non sit, c. Si verò 8. de Jurejurando, à jurante observandum ex obligatione Religionis; &, si, istâ insuper habitâ super spolio agere præsumat, perjurii timore ex officio à judice repellendus est: nisi juramenti consecutus sit relaxationem, quam petenti facilè concedendam, arg. c. cit. cum Belamera c. Sollicitè cit. n. 5. rectè monet Menoch. cit. n. 294.

Non desunt tamen varii casus, quibus beneficiò spoliati restitutioni ejus post spo-

K k 2

127.

post spoliationem factam, etiam simplicis renuntiationis exceptio obstat: & primò quidem, si beneficii renuntiatio facta sit coram iudice competente, & de causa cognoscente; quia autoritas iudicis, renuntiationem ita admittentis, omnem violentiæ metusque suspicionem tollit, *arg. l. fin. pr. ff. Quod metus causa*; cum officio suo fungi: & quod iustum est, agere præsumatur, *arg. l. fin. C. de Offic. Civil. iud. præsumptione multò fortiori & vim adimente illi, quæ de metu in renuntiatione interveniente orta est ex prævia spoliatione, ut cum Panormit. in c. Sollicitè cit. n. 10. Alciato de Præsumpt. Reg. 3. præf. 9. à n. 1. & Rebuffo in Praxi, Tit. de Vi in Resig. n. 4. tradit. Flamin. 9. cit. à n. 21.*

196. Secundò, si, antequam spoliaretur, ad resignandum liberè ac sponte constituit procuratorem, qui primùm post spoliationem resignavit; quia ex eo, quòd ad renuntiantium procurator constitutus sit spontè, ipsa quoque renuntiatio spontanea reputatur; cum procurator renuntiet vi consensùs, non, quem mandans nunc habet, sed eius, quem habuit, quò tempore mandatum dedit; & propterea renuntiatio quoad hunc effectum ad mandati diem retrahatur, Panormit. in c. cit. n. 11. Menoch. *Recup. remed. 1. n. 272.* & Flamin. l. cit. n. 37.

Tertiò, si beneficii renuntiationem, etiam post spoliationem, omnino liberè ac sponte factam esse, certò constat; hoc enim casu super spolio agentem non restituendù, argumentò à contrario ductò, eruitur ex c. *Sollicitè cit. verbis, Quia non est verisimile, quòd sponte iuri suo renuntiaverit, qui renuntiavit spoliatus*: quibus redditur decisionis ratio: & si de renuntiatione sponte facta constaret, eam spoliati restitutionem impediendam insinuat, ut in c. cit. notant Panorm. n. 9. & Berouius n. 27. & hanc impediri potest ne-

cessitas vitandi vitiosi in beneficium ingressus, quem beneficii proprietate post talem renuntiationem notoriè carentis restitutio inducit. Quòd etià verum sit, de Curia tamen stylo, quoties renuntiatio facta est in favorem spoliatoris, spoliatum restitui, asserit *cit. Flamin. n. 35.*

Quartò, si renuntiatio non in favorem ipsius spoliatoris, sed alicujus tertii, qui non spoliavit, facta sit, super spolio agentem restituendum, negare videtur Castador. *hac Rubric. Decis. 4.* Et verò, si juxta dicta eum, causa metus cessante, omnino sponte beneficio & spolio quoque actioni in tertii favorem cessisse constat, Non etiam in dubio, an id sponte factum, vel, si beneficii proprietatem duntaxat abdicatam constat; his enim casibus super spolio agentibus etiam in tertii favorem factam renuntiationem non ob stare, negat, communiorum & veterum sententiam secutus, *cit. Flamin. à n. 69.*

Eòdem ferè modò, quò spoliatus beneficii, de Jure etiam restituuntur spoliati Pensione: quòd contingit, quoties Pensionarius, cum pensionem de Ecclesiæ vel beneficii fructibus, qui eam debet, solvere recusat, pro ea recuperanda agit; cum, eò ipsò, quòd interpellatus eam solvere recuset, pensionarium spoliare intelligatur, Innocent. in c. *Subortia 21. de Sent. & 11. judic. & Gigas de Pensionibus 9. 47. n. 1.*

Quantumvis autem à spoliato, Recuperandæ posse sessorio super Pensione agente, tituli saltem apparentis exhibitionem ferè exigat praxis & in hanc præcipuè intentorum DD. sententia communis, pro se allegans, c. *Querelam 24. de Elect. decisionem, quâ spoliatus pro ea agens restitutus asseritur; Quia fuit li- quidò comprobatum, quòd pensio sedecim denariorum annuatim per multa tempora soluta, & de novo subtrahita est. Ex qua ratione à contrario ductò argumentò inferitur, à pensione spoliato, ut restituatur, si-*

est, juris percipiendi pensionem, super
cujus spolio agit, quasi possessionem ex-
hibitione tituli vel saltem diurnæ solu-
tionis probatione justificandam; vel sal-
tem colorandam. Verum quia *c. cit.*,
diurnam solutionem allegari & pro-
bari necessarium solummodo fuit ad pro-
bandam quasi possessionem juris perci-
piendi annuam pensionem, Panormit.
in c. cit. num. 15. Decius *Consil.* 130.
& Vallens. *Lib. 4. de Benef. Tit. 2. n. 3*
de Jure Pensionarium, pensionis quasi
possessione & spoliatione probata, resti-
tuendum docent, quantumvis tituli ex-
hibitione aliave ratione quasi possessio-
nem illam non justificet aut colore; quod
pensionarii spoliati à communi Regula, de
spoliato ante omnia restituendo, excep-
tio, nec exprimitur Jure communi, nec
speciali ratione fulciatur.

ARTICULUS VII.

De Restitutione Spo-
liatorum Decimis &c.

SUMMARIUM.

131. Hi ante possessionis justificationem
non restituuntur,
132. Quoties Jus ipsis resistens assistit
spoliatori.
133. Secus est, si huic Jus non resistat.
134. Possessio justificatur, cum legitime
esse acquisita,
135. Vel durasse probatur immemoriali.
136. Longissimo, vel saltem longo tem-
pore.
137. Elidente contrariam Juris presump-
tionem.
138. Id in aliis juribus obtinere Negan-
tium Opinio,
139. Et fundamenta.
140. Verius possessio justificanda est, quo-
ties Jus spoliato resistit & assi-
sit spoliatori,

141. Sive Juris ratio,
142. Sive in contrarium allatorum ex-
tuum expositiones spectentur,
143. Laici non restituuntur ante posses-
sionis justificationem,
144. Sive decimas percipiendi jure,
145. Sive immunitate ab earum pra-
statione spoliati sint,
146. Eaque re aequò nimium non gra-
vantur.

PEnè quotidie in judicium dedu-
cuntur Spoliationes, quæ circa 131.
Decimas, & diversimodè contingunt;
aliquando enim earum, ex
fundis, intra suæ Ecclesiæ fines sitis, pro-
venientium, quasi possessione Parochus;
aliquando Parochiani, vel etiam extranei
à Parocho, vel illorum unus ab altero
indebitè deiciuntur. Unde

Dubium nascitur, an de spoliato 132.
ante omnia restituendo tradita Regula
etiam in decimarum, & in qua istarum
spoliatione procedat. Ansam ei præbet
non minus intricata, quàm famigerata de-
cisio Bonifacii VIII. *c. 2. in 6.* ita rescri-
bentis, *Ad decimas, quas Canonici S. Ni-*
colai se asserunt intra Parochiam Eccle-
sia B. Clerici possedisse aliquamdiu, & eis
per eundem clericum spoliatos fuisse, ne-
quaquam debent restitui: nisi evidenter
docuerint, quòd earum possessionem legi-
timè assécuti fuissent; quia eas occupasse
injustè verisimiliter presumuntur; cum
provenient ex prædiis intra alienam pa-
rochiam constitutis: sitque manifestum,
(nisi aliud ostendatur) eas de Jure com-
muni ad eandem Ecclesiam pertinere. Ex
quo Apostolici Rescripti tenore propo-
sita dubitatio distinctionis auxilio ita re-
solvi solet; ut, licet Parochus decimis ex
prædiis, suæ Parochiæ provenientiibus, si-
ve à parochianis, sive ab extraneis, vg.
ab alicujus Monasterii Abbate, vel alte-
rius e-

Kk 2.